

Agrariërs kunnen velduil in percelen grasland behoeden voor ondergang

OPINIE

Door een ruim aanbod aan veldmuizen heeft de velduil afgelopen jaar een flinke opmars gemaakt in graslandpercelen. Desondanks is samenwerking tussen landbouw en natuur hard nodig om deze soort te behoeden voor uitsterven.

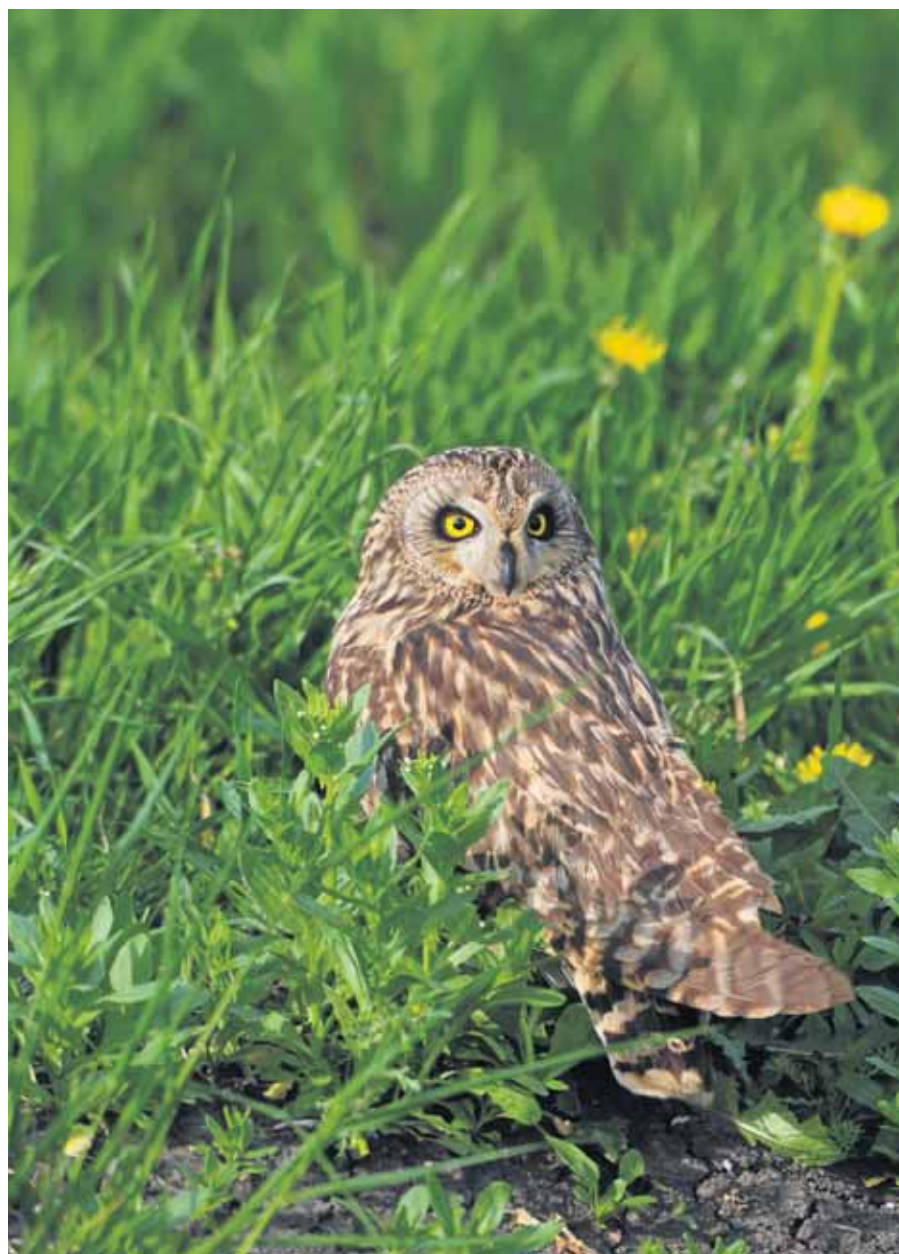
DOOR BEN KOKS

De velduil is in Nederland een zeldzame broedvogel geworden. Voorheen was deze uiterst fraaie vogel vooral op de Waddeneilanden te vinden. In recentere jaren zien we verschuivingen richting het agrarisch gebied. Gemiddeld broeden er naar onze schatting ongeveer 25 tot 35 paar velduilen in ons land.

De verschuiving naar het agrarisch gebied heeft voornamelijk te maken met de ontwikkelingen in de Groningse akkerbouwgebieden. In de nabijheid van akkerranden en natuurbraakpercelen vinden vogelbeschermers van Werkgroep Grauwe Kiekendief jaarlijks zo'n vijf tot acht paar velduilen. Broeden vindt voornamelijk plaats in wintertarwe. In Europa is dit – voor zover bekend – het enige landbouwgebied waar jaarlijks de uilen met de korte oortjes tot broeden komen.

Velduil toevoegen aan rijtje grutto, Kievit en patrijs

In 2014 is er wat eigenaardigs aan de hand met velduilen. Al vroeg in het seizoen werden we vrijwel dagelijks door agrariërs benaderd. Men zag in gangbare graslandgebieden velduilen vliegen tijdens het maaien van de eerste snede. In veel gevallen bleek het te gaan om legfels waar broedende vogels met eieren werden uitgemaaid, in een

Dit jaar hebben boeren opvallend veel velduilen op grasland gesignaleerd. De oorzaak is de toename van het aantal veldmuizen. Foto Ben Koks

enkel geval werden ook nesten met uilskuikens uitgemaaid en er is ons een geval bekend dat het broedende vrouwtje sneuvelde. De reden dat er broedende velduilen in graslandgebieden werden gevonden was het regionaal zeer ruime aanbod aan de belangrijkste

prooisort van uilen en roofvogels in Nederland: de veldmuis. Deze woelmuis kan een keer in de drie à vier jaar pieken en dan is er een ruim voedselaanbod voor velduilen voorhanden. Op dit moment zitten er in heel wat boerderijen bijvoorbeeld nog kerkuilen met

derde legfels. Een gemiddelde velduil kan makkelijk twintig veldmuizen per dag vangen en als dit gebeurt, kan het voorkomen dat velduilen opduiken in de uitgestrekte graslandgebieden van Friesland, de gebieden langs de randmeren en bijvoorbeeld ook de graslandgebieden ten noorden van de stad Groningen.

Werkgroep Grauwe Kiekendief probeert sinds haar oprichting in 1990 ecologische processen in landbouwgebieden (akkerbouwgebieden in het bijzonder) te doorgronden, om praktische beschermingsmaatregelen te kunnen optuigen. Zo hebben we tijdens het broedseizoen in 2014 landbouwers en natuurbeschermingsorganisaties tips kunnen geven over het beschermen van gevonden legfels (<http://www.natuurbericht.nl>).

Waarnemingen melden kan de soort enorm helpen

We schatten dat er in 2014 tachtig tot honderd paar velduilen in Nederland hebben gebroed, waarvan zeker driekwart in agrarisch gebied.

Agrariërs hebben in Nederland een niet weg te poetsen verantwoordelijkheid voor soorten als grutto, Kievit, patrijs en veldleeuwerik. Hoewel stukken zeldzamer, kan de velduil moeiteloos aan dit rijtje worden toegevoegd. Boeren zijn echter ook heel wat vaker buiten te vinden dan de meest biologen en vogelaars. Reken maar dat er jaarlijks wel een paar verstopte velduilen in de uitgebreide grasvlakten van bijvoorbeeld de Greidhoeke (NW Fryslân), de polders rond Bunschoten en Kampen tot broeden komen.

Waarnemingen melden van deze vogels kan de soort enorm helpen en tevens laten zien dat landbouw en natuur een stuk minder ver van elkaar afstaan dan velen denken. Samen met akkerbouwers in Groningen en Flevoland is het gelukt grauwe kiekendieven van de ondergang te redden. Waarom zou zo iets ook niet lukken bij de mooiste uil die we in Nederland hebben?

□ Ben Koks, werkgroep Grauwe Kiekendief